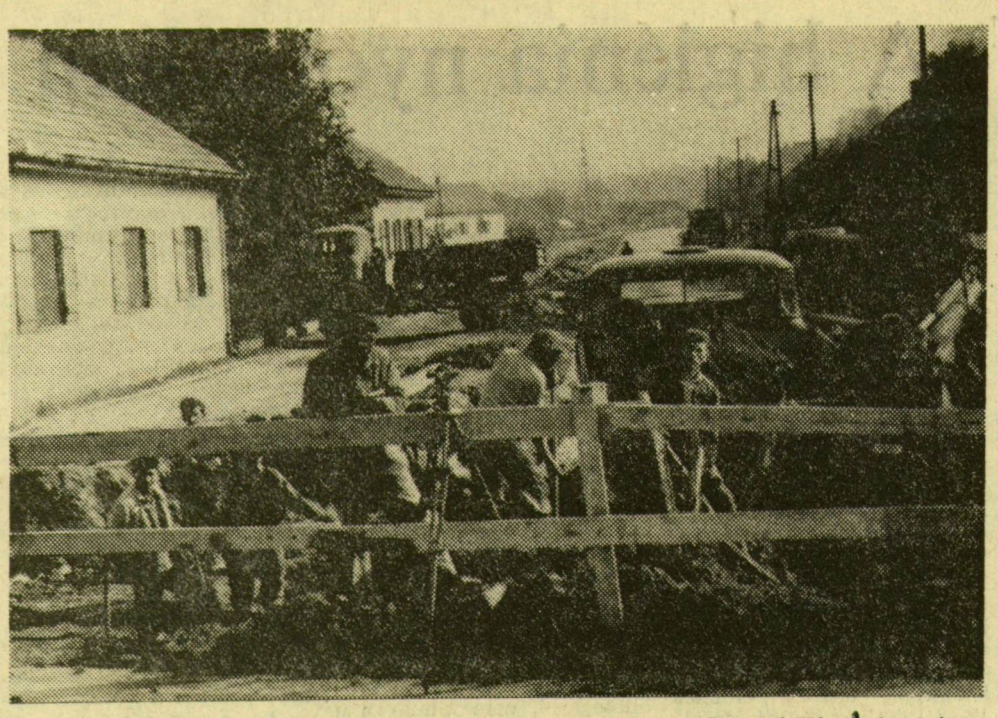

Somogyi Károlyné felvétele

VÍZ TARJÁNNAK. Épül Szegeden, a leendő külső nagykörút tarjántelepi szakaszának egy része. A textilipari technikum után következő utcában elkészült a körút egyik oldala. Az útépítéssel egyidőben nagy átmérőjű vízvezeték-csöveket fektettek a föld alá, amelyen keresztül magas nyomással juttatnak vizet a tarjántelepi új víztoronyba.

Nő az egyetemek szerepe a tudományos kutatásban

Dr. Márta Ferenc nyilatkozata

Mint ismeretes, az MSZMP Központi Bizottsága június 27-i ülésén megtárgyalta a tudományos kutatómunka helyzetét és nagy jelentőségű irányelveket fogadott el, amelyek meghatározzák a további fejlődés távlatait. A Központi Bizottság tanácskozását közel kétesztendős munka előzte meg: a tudományos élet vezetői, reprezentáns képviselői és pártmunkások hét bizottságban dolgoztak a vita anyagának összeállításán. A tudományos utánpótlás és minősítés, a káderhelyzet problémáival foglalkozó bizottságnak tagja volt *dr. Márta* Ferenc egyetemi tanár, a József Attila Tudományegyetem rektora is. Most — négy hónappal a KB tanácskozása után — mint az egyik munkabizottság tagjával, s mint a szegedi tudományegyetem vezetőjével beszélgettünk dr. Márta Ferenccel a párt tudománypolitikai irányelveirek helyi megvalósításáról.

— *Hogyan érintik az irányelvek a szegedi tudományegyetemet?*

— Az irányelveket minden kutató *osztatlan örömmel* fogadta, de különösen így fogadták az egyetemiek, s természetesen a szegediek is. Az irányelvek ugyanis egyebek közt javaslatot tettek a tudományos élet egyik régóta megoldatlan problémájának rendezésére. Ennek az egyetemek számára hátrányos körülménynek lényege, hogy az egyetemek kutatási kapacitása eddig nem volt teljes mértékben kihasználva, illetőleg, hogy az egyetemeken a tudományos munka feltételei *mostohábbak* voltak, mint a kutatóintézetekben. Néhány jellemző szám erről. Az egyetemeken a tudományos munkára kutatóként 30 ezer a kutatóintézetekben 200 ezer forint jutott. Hazánkban a kutatási kapacitás 40 százalékát egyetemek jelentik. A kutatásokra fordított összegből mégis csak 9 százalékot kaptak. A Központi Bizottságnak az a határozata, hogy ennek a helyzetnek meg kell változnia, az egyetemek számára rendkívül nagy jelentőségű.

— *Ez az új helyzet új kötelezettséget is jelent.*

— Természetesen. De ezek az új követelések teljesen *reálisak.* Az egyetemeken ugyanis — az ismertetett előnytelen helyzet ellenére — a tudományos munka úgynevezett minősítettjeinek, tehát azoknak, akik valamilyen tudományos fokozatot szereztek, a százalékaránya magasabb, mint a kutatóintézetekben. Sőt, az egyetemeken a gyakorlati élet, a termelés számára kidolgozott kutatások nem egyszer meghaladták a kutatóintézetek teljesítményeit. Ezenkívül egyebek közt az is elmondható az egyetemek javára, hogy az egyetemeken sokféle tudományág kutatása folyik, s ez lehetővé teszi egy-egy probléma komplex, összszetett megközelítését, sokkal inkább, mint a kutatóintézetekben, ahol ezek a lehetőségek nem feltétlenül adottak. Az sem jelentéktelen dolog, hogy az egyetemek rugalmasan használhatók fel kutatási célokra.

— Szeged számára az irányelvek azért is különösen jelentősek, mert itt a kutatási kapacitás jelentős részét az egyetemek képviselik, s az eredmények reális alapot nyújtanak arra, amit az irányelvek a *vidéki tudományos centrumok* megteremtésével kapcsolatban megállapítanak. A kutatóintézetek nagy százaléka Pesten van, s az eleven, pezsgő tudományos élet megköveteli, hogy vitapartnereik legyenek. Erre legalkalmasabbak a vidéki egyetemek. Szegeden — mint ismeretes — a természettudományoknak és az orvostudományoknak évtizedekre visszamenőleg nemzetközileg is elismert eredményei vannak. Ezt a bázist, ezeket a lehetőségeket körültekintőbben kell felhasználnunk a tudományos élet fellendítésére.

— *A KB ülése óta négy hónap telt el. A megvalósítás eredményeiről éppen ezért korai lenne még érdeklődni. Mégis, mik ezzel kapcsolatban a távlatok?*

— Az irányelvek megvalósítása csakugyan és nyilvánvalóan több évre terjed. Bizonyos értelemben azonban *egyáltalán nem korai* a végrehajtás eredményeiről beszélni. A gondolatok, amelyekről a KB ülésén szó volt, nem a semmiből születtek, hiszen magát a tanácskozást is többéves munka előzte meg. Éppen ezért nyugodtan mondhatjuk, hogy az irányelvek, *a párt tudománypolitikája* megvalósításának egyik kézzelfogható jele és ténye például a szegedi biológiai kutatóintézet, mely a tudományág kutatásainak *országos központja* lesz. Ennek keretében épül fel a biológiai tanszék épülete, ameyben négy új tanszék is létesül.

— *Mit várhat Szegeden a gyakorlat az irányelvek megvalósításától?*

— A tudomány eredményeinek hasznosítása, méghozzá minél rövidebb időn belül, általános igény. Az eredmények ugyan előbbutóbb feltétlenül jelentkeznek a gyakorlatban, de az idő lerövidítésének igénye mégis jogos. A szegedi kutatások eredményei országosan és helyben is régtől fogva ennek megfelelően kerültek gyakorlati alkalmazásra, amint erről a *Délmagyarország* már sokszor beszámolt.

— A közelmúltban a megyei és városi párt- és állami vezetők a tudományos élet képviselőivel megbeszélték azokat a tennivalókat, amelyek a kutatókra hárulnak a megye és a város gyakorlata problémáinak megoldásában. A feladatok között érthetően nagy helyet kapott a földgáz, illetve az olajkincs felhasználásának elősegítése. Konkrét tervek is kialakultak arra vonatkozóan, hogy a Szegeden művelt tudományágak milyen feladatokra tudnak vállalkozni. Néhány ilyen tennivaló: a vezetékek korrózióvédelme, a földgázból, mint alapanyagból készíthető termékek előállítása, a számítógép-technika alkalmazása, stb.

— A Csongrád megyei és a városi pártbizottság nagy figyelemmel kíséri a tudománypolitikai irányelvek megvalósításának sorsát. A lehetőségek és a tennivalók felmérését célozza a megyei és városi pártbizottság rövidesen sorra kerülő *együttes ülése,* amelyen — egy különbizottság előterjesztése alapján — megvitatják az irányelvek végrehajtásának helyi problémáit.

Ökrös László

Megszüntették a Héra gyártását

Már beszámoltunk olvasóinknak, hogy a gázüzemű fűtőberendezések hiánya miatt nem tudja a Szegedi Építő Ktsz újabb lakásokba bekötni a gázfűtést. Korábbi cikkünkben közöltük azt is, hogy a korlátozott anyagi eszközök miatt nincs lehetősége a szövetkezetnek nagyobb mennyiségű konvektort vagy Hérát raktározni.

A „gázos" helyzet azóta nem javult, sőt romlott. A szegedi Vídia kereskedelmi vállalatnál is elfogyott a konvektor, s a megrendelt 650 darab magyar, illetve német gyártmányú hősugárzó helyett ígéret érkezett: még ebben az évben teljesítik a Vídia megrendelését.

A Héra-fejet forgalmazó budapesti VASÉRT-től a szövetkezet a következő értesítést kapta: a gyártó vállalat megszüntette a jelenleg forgalomban levő Héra gyártását, és az újabb típusú, cserépkályhába szerelhető égőfejeket csak 1970. első negyedévében fogják szállítani.

Érthetetlen, hogy miért a fűtési szezonban határozták el a típusváltoztatást, ezt megtehették volna nyáron is. Azt sem lehet megmagyarázni, hogy az új típus megjelenésére miért kell tavaszig várni, hiszen a régi Hérát és a módosított égőfejeket párhuzamosan gyártják, kevesebb embernek okoztak volna fejfájást.

Á. S.

Tejporgyár

Gyulán megkezdték a tejporgyár építkezését. Az új gyár 85 millió forint beruházással készül, kapacitása napi 100 ezer liter tej feldolgozását teszi lehetővé, amelyből 10—12 tonna tejport nyernek.

Cseppben a tenger

Ahogy visszaemlékszem, osztályunkba nem jártak túltaplált önérzetű, térdnadrágos gyerekek: kevéssel a háború után még divatos volt a foltozott harisnya, szitává nyűtt kabáton a fekete könyökvédő és a szükség más ruhapótló öltözetötlete. S akkor a tanár a magyar órán valami olyasmit kérdezett, hogy ki jár moziba. Néhányan jelentkeztek. Ki volt már moziban? — módosított kíváncsiságán, mire a többséggel együtt én is pipiskedni kezdtem, végül az utolsó variációra csak egyetlen kéz pironkodott félárbocra, a padtársamé. Egyedül ő nem látott még filmet. Derék tanárunk odajött, biztatóan megsimogatta szomszédom kivörösödött üstökét, s odanyomott két forintot a kezébe: de aztán holnap beszámolsz nekem, mit láttál — mordult rá tettetett korholással, szelíden. A jelenet szorongató volt, egyszerre melegünk lett az osztályban.

A moziba járáshoz azóta persze hozzászoktunk, sőt lassan leszoktunk róla. Az iskolás gyereknek meg éppen kevés ideje jut rá, köztudomású ugyanis, manapság legtöbb dolga a diáknak van. Az iskolában túlterhelik, iskolán kívül meg kénytelen-kelletlen magát terheli túl, szülői óhajra, vagy szertelen érdeklődésének engedve — dehát ez más kérdés. A lényeg, amire ilyen kis kerülővel mégis kilyukadnék: a mozi örökébe lépő televízió. Pontatlan a megfogalmazás, szinte látom az illetékes tudorok megbotránkozását, dehát fogadjuk el a dolgok ilyetén szimplifikálását: a televízió az iskolás gyerek szórakozva művelődésének házhoz szállított, kényelmes, praktikus formulája. De ez csak általános szempont. A fontosabb most: hogyan juthat szerephez a televízió — az iskolában. Módszertani magyarázatért sem kell szomszédolni, itt van kéznél: az audió-vizuális nevelés, mint a korszerű pedagógia sine qua non-ja. Vajon az iskolatévé tematikai és tartalmi gazdagsága megfelel-e már az audió-vizuális nevelés sürgető igényeinek? Mindezen túl persze az iskolatévé adásai csak részei az egésznek, legfeljebb ürügyül szolgálhatnak a televízió létének, mint ismeretközlő, szórakoztató, népművelő közönségszolgálatnak óhajtásához. A tévé az iskolában kicsit jelképe lehet az együvé tartozásnak; a közös élmény összeköt, az okos műsor tanít, a könnyű elszórakoztat. Legyen az futballmeccs, vagy játékfilm, híradó, vagy aktuálriport — felvillanyozza, magához csalogatja, közösséggé szervezi a kisdiákokat.

Most, hogy a képernyőn elhangzott és visszhangra talált a felhívás, Televiziót az iskoláknak! — valahány bejelentésnél, ez és ez a szocialista brigád, gyár, üzem, ktsz, hivatal vagy intézmény ajánlott (mezőgazdasági üzemek, téeszek ugyan diplomatikusan óvakodnak — de ez külön ügy), azt a szorongató melegséget érzem, mint egykoron, Zömében tanyai, istenhátamögötti általános iskoláknak küldik, ahol a tanulók java része (téesz-dolgozó diákok is!) tán még nem is látott tévét, legfeljebb hallott erről a csudabogárról. Perctűnő hangulatriportok kapják el a pillanatot, amint átadják, amint átveszik a készüléket. Hagyjuk most a módszert, hagyjuk a lehetőséget, mi mindent kezdhetnek vele pedagógusok, diákok. Ez majd a következő lépés lesz. Televiziót az iskoláknak, valamennyinek — erre mozdult meg az ország, s a tett, az elindult folyamat túlórák, lemondások, társadalmi pluszvállalások árán valósul meg.

Egy mozgalom született (aki nem hiszi, nézze meg a Ludast, már viccet is kreáltak róla) előttünk, szemünk láttára, s válik közüggyé, benne fogalmazódva, mint cseppben a tenger, az országépítő derékhad minden szeretete, áldozata, vállalása az utókorért, a következő nemzedékért. Szép!

Nikolényi István

A gondolatok közvetítésének rangos mesterei

A tankönyvkészítésben első a Szegedi Nyomda

Az idei tankönyvversenyben — amely nemcsak a szó szoros értelmében vett tankönyvekre, de a legkülönbözőbb szakkönyvekre is vonatkozik — szép sikert ért el a Szegedi Nyomda: első lett az országos versengésben. A tankönyv-, illetve Szép könyv versenyek alkalmából a szegedi nyomdászok már eddig is többször vívtak ki országos elismerést; mostani elsőségükre is a már hagyományos, de egyre hatékonyabb minőségi törekvésekkel szolgáltak rá.

Könyvtermelésnek is mondják azt a sajátos tevékenységet, amit a nyomdában végeznek — ez a menynyiséget illetően jogos is. Annyi azonban bizonyos, hogy maga a munka sokban különbözik más termeléstől; a munka célja pedig, az, hogy ismeretet, gondolatot, esztétikumot közvetít, különösen fontossá avatja ezt a tevékenységet a társadalom számára. A szegedi nyomdászok szakértelmét, kezemunkáját dicséri, hogy a mesterségbeli finomságokat, a szakma csínját-bínját jól kitanulták, szép sikerrel alkalmazzák, s így üzemükre valóban találó a kifejezés: a szép könyvek műhelye. Érthető hát, hogy szívesen dolgoztatnak velük a hazai könyvkiadók.

Ezt bizonyítják az adatok; 234 tonna könyv gyártása háromnegyed év alatt. Legtöbbet a Műszaki Könyvkiadó rendelt tőlük: 90 tonna szakkönyvet készítettek számára. A Magvető könyvkiadónak is igen sokat dolgoznak: 47 tonna könyv az eddigi mérleg. S lehetne még tovább sorolni a Szépirodalmitól az Akadémiai kiadóig a megbízók nevét. Sok érdekes, reprezentatív kiadvány is itt Szegeden lát napvilágot. Például a népszerű Szép versek antológia is innen került a könyvesboltokba — a tavalyi 45 ezres példányszámban. S már a szedőknél van a folytatás, a „Szép versek, 1969" is, amely 54 ezer példányban fog megjelenni.

A munkaigényesség növekedése jellemzi a nyomda idei tevékenységét. Sok olyan kis példányszámú művet is nyomtatnak itt, amelyekben a képletek, táblázatok, szakszövegek szedése rendkívüli figyelmet, hozzáértést kíván. Ezért külön is törődnek a szakmunkás-utánpótlással, tanítják, nevelik azokat a szakközépiskolai tanulókat, akikre mint leendő nyomdászokra, fontos feladatok várnak.

A munkasikerek elismeréseként tegnap délután a fővárosban átadták a Szegedi Nyomda igazgatójának az országos tankönyvverseny első díját. Szép serleget és jelentős pénzjutalmat kapott ebből az alkalomból a nyomdászközösség.

Gyógyszerészeti kongresszus

Több mint ezer résztvevő

Dr. Kedvessy György tájékoztatója

Dr. Kedvessy György szegedi egyetemi tanár, a Magyar Gyógyszerészeti Társaság elnöke pénteken az Orvos-Egészségügyi Dolgozók Szakszervezetének székházában tájékoztatta az újságírókat a társaság 5. nemzetközi jellegű kongresszusáról. A kongresszust november 3-án az Akadémia dísztermében nyitják meg. A háromnapos tudományos találkozó iránt nagy az érdeklődés: több mint ezer résztvevőre számítanak, akik között mintegy 150 külföldi szakember lesz jelen 25 európai, ázsiai, afrikai, illetve délamerikai országból.

A kongresszus egyik érdekessége lesz, hogy a tudományos intézetekben és a gyógyszeripari laboratóriumokban dolgozó kutatókon kívül a gyógyszertárakban működő gyógyszerészek is számos előadásban ismertetik önálló kutatásaik eredményeit.